

Justis- og beredskapsdepartementet
Postboks 8005 Dep
0030 Oslo

Deres referanse
16/4076

Vår referanse
16/00016-195

Vår dato
24.11.2016

Høringsvar- forskrift om narkotikaprogram med domstolskontroll

Fellesorganisasjonen (FO) er fagforeningen og profesjonsforbundet for over 27.000 barnevernspedagoger, sosionomer, vernepleiere og velferdsvitere.

Høringsforslaget er forelagt FOs medlemmer ansatt i narkotikaprogram med domstolskontroll (ND). Høringsvaret bygger i all hovedsak på tilbakemeldinger fra disse.

FO vil innledningsvis si oss fornøyd med at det satses på frihetsrelaterte straffereaksjoner og at ND nå er gjort landsdekkende. Vi mener rusmiddelavhengighet først og fremst er et helse- og sosialt problem som må løses med helse- og sosialfaglige metoder og fokus på rehabilitering framfor fengsel.

FO er glad for at det nå foreligger et forslag til ny forskrift for ND. Med bakgrunn i at straffereaksjonen nå er blitt landsdekkende har behovet for utfyllende retningslinjer økt.

FO vil videre i høringsvaret knytte noen kommentarer til de ulike forslagene.

4. Forslag til endring av Strprl. § 12

FO er uenig i vurderingen av at mindre domstoler ikke har kompetanse til å følge opp dom på ND. Vi har tillit til at de klarer å håndtere betingede straffer. Noe annet mener vi vil være å underkjenne domstolenes kompetanse. For å ivareta rettsikkerhet og kvalitetskrav, foreslår vi at oppfølging av ND-saker legges til tingrettsdommere, ikke fullmektiger.

Mulige habilitetsspørsmål kan eventuelt løses ved at andre dommere/dommerfullmektiger følger opp nye/separate straffesaker.

FO mener en begrensning av oppfølging av ND til domstoler hvor friomsorgen har hovedkontor vil medføre at for eksempel tingretten i Tromsø er eneste som følger opp slike dommer i Troms og Finnmark. Tilsvarende store geografiske

FO

Besøksadresse:
Mariboestgt. 13
0183 Oslo

Postadresse:
Pb. 4693 Sofienberg
0506 Oslo

Telefon:
02380

Telefaks:
94 76 20 18

e-post:
kontor@fo.no

www.fo.no

Bankgiro:
9001.06.35674

Bankgiro kontigent:
9001.08.71394

Foretaksnr.:
870 953 852 MVA

utfordringer vil vi også finne andre steder i Norge. Vi mener at telematikk er en dårlig løsning med tanke på alvorligheten i eventuelle bruddsaker/saksforberedende møter. Friomsorgens ansatte kan heller ikke pålegges flyreiser, og eventuell overnatting med domfelte. Det samme gjelder dommere.

6. Merknader til de enkelte bestemmelser

Til § 9 Domstolskontroll

FO er enig i at virkemidlene i strfl §39 skal brukes aktivt og at endring av vilkår ved positiv utvikling må skje raskt. Vi vil imidlertid advare mot for raske endringer. Dette er en målgruppe hvor progresjon kan gå raskt samtidig som risiko for tilbakefall er stor. Det er derfor mer hensiktsmessig å avvente til positiv utvikling har vedvart over noe tid før man lempet på vilkår.

7. Forslag til ny forskrift om narkotikaprogram med domstolskontroll

§ 3 Målgruppe

Forskriften gjelder for *rusmiddelavhengige* - ikke rusavhengige som det står i forslaget.

§ 6 Samtykke.

Det kan gå en viss tid mellom utarbeidelse av personundersøkelse og rettskraftig dom. Derfor forslår vi følgende tilføyelse til andre avsnitt: «*Samtykkeerklæring skal underskrives av siktede i forbindelse med personundersøkelsen, jfr. § 5. Ny samtykkeerklæring skal underskrives når rettskraftig dom foreligger.*»

Det vil være i tråd med det som i dag gjøres ved iverksettelse av dom på samfunnsstraff og betinget dom med vilkår om program mot ruspåvirket kjøring, hvor samtykke gjennomgås og signeres ved iverksettelse.

§ 7 Gjennomføringsplan. Vilkår

Dette punktet framstår noe uklart. I merknader til § 7 (s. 5) vises det til at bestemmelsen er en videreføring av gjeldende § 6. Det er ikke korrekt. Sistnevnte beskriver hvordan teamet skal «...utarbeide en plan for den første fasen av programmet med forslag til vilkår for gjennomføringen (...)». I nytt forslag til § 7 skilles det ikke mellom vilkår satt av retten og friomsorgens gjennomføringsplan. Sistnevnte er i dag beskrevet i gjeldende forskrift § 7, tredje avsnitt.

Forslagets tredje avsnitt: «Gjennomføringsplanen skal utformes slik at den gir domfelte klarhet og forutsigbarhet når det gjelder forutsetninger og vilkår for å delta i programmet». Slik det i dag praktiseres i ND skal en gjennomføringsplan utarbeides for hver fase av friomsorgen, i samråd med domfelte. Vi leser tredje

avsnitt som om det skal utarbeides en plan for hele programmet, altså hele prøvetiden. Dette er ikke realistisk da programmet har en varighet på 2,5 år, og endres i henhold til domfeltes progresjon (eller mangel på sådan).

Forslagets fjerde avsnitt beskriver hvordan innholdet i fasene, og vilkår for forflytning mellom disse, skal framgå av gjennomføringsplanen. FO foreslår at avsnittet erstattes med:

«Gjennomføringsplanen skal utformes slik at den gir den domfelte klarhet og forutsigbarhet når det gjelder forutsetninger og vilkår for den kommende fasen».

§ 8 Innhold.

Kriminalomsorgen skal følge opp gjennomføringsplanen og kontrollere at fastsatte vilkår overholdes (jfr. § 7). Ansvar for koordinering av straffegjennomføringen er gitt kriminalomsorgen og den domfelte. Det er også kriminalomsorgen som har mandatet og kunnskap om straffegjennomføring.

Henvisningen (s. 9) til at «Innholdet skal være et resultat av kriminalomsorgens og samarbeidende etaters faglige vurderinger» foreslås derfor endret til :

«Innholdet skal være et resultat av kriminalomsorgens faglige vurderinger, og utarbeides i samarbeid med domfelte og samarbeidende etater».

§ 10 Krav til domfelte

Bokstav b – «møte upåvirket av berusende eller bedøvende midler, med mindre medikamentene er foreskrevet av lege som tiltak i et behandlingsopplegg» er problematisk. FO mener det er urealistisk å forvente at alle domfelte i oppstarten (første fase) klarer å møte upåvirket. Det er mer realistisk at det i første fase, i noen tilfeller også andre, jobbes mot rusfrihet som mål. Andre mål kan være utredning av behandlingsbehov og eventuelt pasientrettighetsstatus, krav om at rusbehandling gjennomføres i samsvar med mottatt tilbud m.v. Slik kravet nå står, vil det for mange være både urealistisk og demotiverende.

§ 11 Gjennomføringsfaser

Forslag til tilføyelse i tredje avsnitt innebærer en evaluering, og FO mener at premissene for faseovergang blir klar for alle parter.

«Ved begjæring til retten om overgang til en ny fase i programmet- skal kriminalomsorgen redegjøre for oppfyllelse av vilkår i gjeldende fase. Videre skal kriminalomsorgen foreslå vilkår og innhold i kommende fase. Domfelte skal gis anledning til å uttale seg»

§ 13 Saksforberedende møter

Det bør presiseres, i forskriften eller retningslinjer, at kriminalomsorgen også kan anmode om slike møter.

§ 14 Reaksjon på brudd

Det bør snarest utarbeides retningslinjer for håndtering av brudd. En del domfelte vil ha gjentatte vilkårsbrudd i en oppstartfase, uten at det er hensiktsmessig å reagere ut over innskjerpingssamtale og/eller innskjerping av kontrolltiltak. Det vises til friomsorgens erfaring med samfunnsstraff, hvor gjentatte/alvorlige vilkårsbrudd vil medføre begjæring om omgjøring.

§ 15 Straffbare handlinger.

Punktet må raskt utdypes i retningslinjer for å sikre likebehandling. Kanskje er det hensiktsmessig å presisere at kunnskap om ny kriminalitet som kan medføre dom på ubetinget fengsel snarest skal behandles i saksforberedende møte (jfr. § 13)?

Med vennlig hilsen

Mimmi Kvisvik
Forbundsleder

Inger Karseth
Rådgiver